

УДК 336.5.02

Герасимчук В.В., магістрант ЗМОУ-23-1М, ФБСО
 Науковий керівник: Сотник А. А. к.е.н., доц.
 Державний університет «Житомирська політехніка»

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Створення системи управління витратами господарської діяльності підприємства є важливим кроком на шляху до підвищення ефективності та конкурентоспроможності бізнесу на сучасному ринку. Здатність компанії добре працювати залежить від її здатності контролювати та оптимізувати витрати, а це особливо важливо в умовах нестабільної та все більш конкурентної економіки. Впроваджуючи сучасні методи управління витратами, компанії можуть ефективніше використовувати наявні ресурси, підвищити прибутковість і знизити ризики.

Розвиток систем управління витратами сьогодні включає не тільки базові аспекти фінансового менеджменту, а й інтеграцію сучасних технологій, таких як автоматизовані системи обліку та аналітичні інструменти. Це дозволяє керівництву приймати рішення на основі точних даних. Крім того, добре розвинена система управління витратами підвищує здатність компанії адаптуватися до змін на ринку і сприяє її довгостроковій стійкості. Тому розробка таких систем є необхідним кроком для сучасних компаній, які прагнуть до сталого зростання та ефективного управління ресурсами в умовах глобальних економічних змін.

В системі управління витратами підприємства вирізняють аспекти: функціональний, організаційний та мотиваційний [1; 2].

Функціональний аспект є первинним. Функціональний підхід до управління розглядає діяльність підприємства як сукупність однорідних функцій, виконуваних підрозділами (відділами).

Згідно з функціональним підходом управління витратами розглядається, як реалізація суб'єктом управління основних функцій управління щодо об'єкта управління, яким виступають витрати. Відповідно до класичної теорії управління, функції управління поділяються на загальні та специфічні. Управління витратами належить до специфічних функцій управління, оскільки є сукупністю дій та операцій, спрямованих на формування обсягу витрат на рівні різних об'єктів управління. На рівні реалізації специфічної функції управління витратами використовуються класичні дії щодо управління будь-якими об'єктами: планування, організація, контроль, мотивація. Відмінність реалізації, специфічних функцій щодо різних об'єктів управління полягає у спеціальних методах, інструментах впливу на об'єкт для досягнення визначеної мети такого управління [1].

Організаційний аспект системи управління витратами підприємства охоплює структуру, методи та процеси, за допомогою яких здійснюється ефективний контроль і управління витратами на всіх рівнях діяльності. Це ключова складова, яка забезпечує узгодженість дій між різними підрозділами підприємства для досягнення спільних фінансових цілей.

Мотиваційний аспект системи управління витратами підприємства стосується стимулювання працівників до ефективного використання ресурсів і активної участі в процесах оптимізації витрат. Цей аспект спрямований на те, щоб заохотити співробітників усіх рівнів до дотримання фінансової дисципліни, раціонального використання коштів та пошуку шляхів зниження витрат без втрати якості продукції чи послуг.

Отже, система управління витратами господарської діяльності підприємства - це комплекс взаємопов'язаних заходів, методів і процедур, спрямованих на планування, облік, контроль та аналіз витрат, які виникають у процесі здійснення підприємницької діяльності.

Метою цієї системи є забезпечення оптимального використання ресурсів, підвищення рентабельності та мінімізація фінансових ризиків.

Перед системою управління витратами підприємства можуть ставитися такі завдання [2]:

- зменшення абсолютної величини витрат підприємства в цілому та за окремими видами (напрямами) його діяльності;

- забезпечення стабільності розподілу витрат у просторі та часі, що дасть змогу забезпечити фінансову стійкість підприємства та попередити його неплатоспроможність.

Управління витратами на підприємстві передбачає виконання всіх функцій управління, тобто функції повинні реалізовуватись через елементи управлінського процесу: прогнозування, планування, нормування, організація, калькулювання, мотивація та стимулювання, облік, аналіз, регулювання та контроль витрат. Виконання всіх функцій управління по всіх елементах – це взаємодія керуючої підсистеми (суб'єкт управління) на керовану підсистему (об'єкт управління) [2].

Таким чином, комплексний підхід до управління витратами має важливе значення для ефективного функціонування та довгострокового розвитку компаній. Такий підхід допомагає оптимізувати витрати на всіх рівнях - від операційних процесів до стратегічних інвестицій. Інтегроване управління витратами охоплює різні аспекти діяльності компанії та забезпечує врахування всіх фінансових ризиків і можливостей. Це також забезпечує прозорість і контроль над використанням ресурсів та сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Крот Ю.М., Пастернак Я.П. Формування ефективної системи управління витратами підприємств. Вісник ХДУ. Серія «Економічні науки». 2018. Том 2. № 28 (2018). С. 148-151.
2. Маркіна І.А., Вороніна В.Л., Рудич А.І. Теоретичні основи управління витратами підприємства. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. № 4 (115). С. 140-147.